

Váž. pán minister hospodárstva
Ing. Peter Dohun
Ministerstvo hospodárstva SR
Mlynské nivy 44/A
821 09 Bratislava

V Bratislave, 8. augusta 2023

VEC: Konflikt záujmov pri nastavovaní pravidiel pre rozvoj veternej energetiky v SR

Vážený pán minister Ing. Peter Dohun,

dovoľte mi požiadať Vás v mene Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI) o osobné stretnutie k téme prípravy pravidiel pre urýchlenie povoľovacích procesov pre projekty veterných elektrární, ako aj nastavenia pravidiel pre tzv. akceleračné zóny pre tento typ obnoviteľných zdrojov energie.

Vedenie SAPI a naši členovia s prekvapením zaevidovali informáciu, že Vláda SR zverila prípravu týchto pravidiel spoločnosti Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a.s. (JESS). Uvedomujeme si náročnosť procesu prípravy týchto pravidiel, ktoré zasahujú do kompetencie viacerých rezortov. Napriek tomu považujeme za minimálne neštandardné, aby ich prípravu zastrešovala táto spoločnosť. Dôvodom pre naše obavy sú viaceré úrovne konfliktu záujmov, ktoré má táto spoločnosť v kontexte ich prípravy.

Hoci je majoritným vlastníkom spoločnosti JESS štát, 49-percentný podiel je vo vlastníctve českej spoločnosti ČEZ. Spoločnosť ČEZ je na území SR priamym účastníkom trhu s elektrinou, a teda potenciálne aj priamym konkurentom pri dodávke elektriny voči iným spoločnostiam zaoberajúcim sa prípravou projektov veterných elektrární na našom území.

Spoločnosť ČEZ navyše prostredníctvom svojich dcérskych spoločností aj priamo prevádzkuje veterné parky, a to nielen v Českej republike. Napríklad v Nemecku má vo svojom portfóliu veterné elektrárne s inštalovaným výkonom vyše 133 MW, v Turecku prevádzkuje kapacitu s výkonom 28,2 MW. Je teda zrejmé, že prevádzka veterných parkov na iných trhoch, ako je Česká republika, je súčasťou investičnej a obchodnej stratégie spoločnosti ČEZ. Ako akcionár spoločnosti JESS bude mať už v čase ich prípravy plný nárok na prístup k informáciám týkajúcim sa budúcich pravidiel pre rozvoj veternej energetiky, ako aj pravidiel pre akceleračné zóny, a tiež vplyv na proces ich vzniku.

V konflikte záujmov v prípade zastrešenia prípravy pravidiel pre veternú energetiku, teda „policy“ pre rozvoj veternej energetiky na ďalšie roky či desaťročia je aj priamo spoločnosť JESS. Hoci spoločnosť JESS bola zriadená v minulosti za účelom prípravy nového jadrového zdroja, v súčasnosti pripravuje aj kapacitne významné projekty na báze OZE – konkrétne fotovoltické elektrárne (FVE).

Zároveň s tým nedávno oznámila materská spoločnosť firmy JESS, štátna spoločnosť JAVYS, podpísanie memoranda so spoločnosťou Westinghouse Electric, ktorej cieľom je posúdiť a pripraviť výstavbu malých modulárnych jadrových reaktorov na území SR. Aj

z vyjadrení predstaviteľov JAVYS-u po podpise memoranda je zrejmé, že do tohto procesu bude vo významnej miere zaangažovaná práve spoločnosť JESS.

V súčasnosti jednou z tém rozvoja OZE je technická kapacita na pripojenie nových zdrojov, kde môže prísť ku konfliktu záujmov, a jeho prenesení do nastavenia pravidiel, so zvažovanými malými modulárnymi jadrovými reaktormi. Obdobný technický konflikt záujmov je zrejmý aj v prípade diskusie o OZE s variabilnou výrobou elektriny, akými sú FVE a veterné elektrárne. Tu sa zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy (SEPS) dlhodobo skloňuje potreba opatrne pristupovať k možnostiam regulácie výkonu takýchto elektrární v rámci prenosovej sústavy.

V konečnom dôsledku môže totiž napríklad JESS pri určení akceleračných zón sledovať, najmä z pohľadu rezervy technických kapacít prenosovej sústavy v danej lokalite, aj vlastné investičné záujmy. V rámci nich totiž počíta nielen s aktuálne obstaranou fázou výstavby 10 MW v rámci fotovoltickej elektrárne FVE Bohunice, ale v budúcnosti v rámci 2. fázy s ďalšími 48 MW inštalovaného výkonu. Pritom práve západné Slovensko je lokalitou vhodnou na rozvoj veternej energetiky a predpokladá sa, že na jeho území by mohla byť aj akceleračná zóna. Z pohľadu dostupnosti technických kapacít prenosovej sústavy tu je teda priamy konflikt záujmov.

V neposlednom rade je tu aj riziko prednostného prístupu k informáciám o budúcich pravidlách, už počas procesu ich prípravy, pre výstavbu veterných elektrární na Slovensku zo strany spoločnosti ČEZ, ktorá má vo svojom portfóliu veterné parky, ale aj JESS. Keďže tieto pravidlá ovplyvnia aj realizovateľnosť už pripravovaných projektov, respektíve budú mať zásadný vplyv na rozhodovanie o spustení prípravy nových lokalít, získajú tieto spoločnosti významnú konkurenčnú výhodu v prípade rozhodnutia investovať aj do tejto oblasti energetiky.

Tieto konflikty záujmov spoločnosti JESS a jej akcionárov podľa nás nie sú zlučiteľné s úlohou prípravy štátnej politiky pre rozvoj veternej energetiky na Slovensku. Dovoľujeme si pripomenúť, že aktuálne len členovia SAPI pripravujú projekty veterných parkov za viac ako 1,4 miliardy eur s inštalovaným výkonom viac ako 1116 MW. Do tejto prípravy lokalít investovali významné prostriedky, a to v čase, kedy ešte nebolo zrejmé, že aj SR si uvedomí roky trestuhodne zanedbaný rozvoj tohto dôležitého typu OZE.

Zverenie prípravy pravidiel subjektom, ktoré sú v zrejmom konflikte záujmov, môže v téme rozvoja OZE a boja s klimatickou zmenou opäť, tak ako to bolo v dôsledku stop-stavu, znížiť dôveryhodnosť Slovenska z pohľadu európskych inštitúcií, ale najmä investorov. A teda v konečnom dôsledku znížiť tempo rozvoja OZE, ktorý je kľúčový pre zabezpečenie cenovo dostupnej ekologickej elektriny nielen pre slovenské domácnosti, ale aj zahraničných investorov.

Vážený pán minister, veríme, že si nájdete čas na stretnutie, na ktorom by sme dostali bližšie informácie a hľadali by sme spoločné riešenie tejto situácie.

Vopred ďakujem,

S úctou,

Ing. Ján Karaba, MSc.

riaditeľ SAPI

+421 902 287 397/jan.karaba@sapi.sk

Budyšínska 94/36

831 02 Bratislava

Na vedomie

Predseda Vlády SR Mgr. Ľudovít Ódor